

Un sedició per al diàleg?

El Paquistan es va llevar el dia 13 d'octubre amb un nou líder polític, el general Pervez Muixarra. Però les proclames de pau i de diàleg fetes pel nou home fort paquistanès no acaben de convèncer l'etern enemic, l'Índia.

És difícil de veure cops d'estat com el del 12 d'octubre al Paquistan. A primera vista és semblant a qualsevol altre: un militar destitueix i arresta el primer ministre i es fa càrrec del país. Però no acostuma a passar que a les primeres hores no hi hagi conats de resistència, ni morts, i que els pocs detinguts que hi va haver ja siguin al carrer (excepte l'ex-primer ministre, Nawaz Xaríf, el seu germà i dos col·laboradors seus). Més insòlit és encara que en una circumstància com aquesta un defensor dels drets humans surti a avalar el canvi de règim. És el cas de l'expert constitucionalista i activista dels drets humans, el paquistanès Raza Kazim, que ha assegurat que la proclamació de l'estat d'emergència pel general Pervez Muixarra és una situació correcta que respecta i preserva els drets fonamentals. També l'important jurista i ex-ministre de justícia, Fakhruddin G. Ibrahim, ha recordat que fins ara totes les institucions havien fallat. "Ara és l'hora de sortir del passat i de fer un canvi total. S'hauria de fer un referèndum i l'exèrcit hauria d'establir una agenda clara de reformes polítiques que fos acceptada per la gent".

Però el nou home fort del Paquistan, el general Pervez Muixarra encara no ha indicat cap data per al retorn a la democràcia. Muixarra ha manifestat que abans de donar pas a un govern democràtic ha de sanejar el país (econòmicament, judicialment

i militarment) i que això pot demanar sis mesos, un any o fins i tot tres. Ara, fixar una data tampoc no seria garantia de res, perquè l'any 1977 el general sedició Zia Ul-Haq va dir que al cap de noranta dies convocaria eleccions i no n'hi va haver fins que morí d'accident, l'any 1988.

Sigui com sigui, la BBC assegurava la setmana passada que Muixarra havia dit a una delegació de la Commonwealth, l'organització econòmica que agrupa les ex-colònies angleses i l'ex-metròpoli, que al cap d'un any ja es podrien fer eleccions lliures. Els estats de la Commonwealth

ARXIU / EFE

Pervez Muixarra va prendre les regnes del Paquistan amb un cop d'estat el passat 12 d'octubre. Aquest general encara no ha indicat cap data per al retorn a la democràcia.

van decidir de suspendre els lligams amb el Paquistan poc després de saber el cop d'estat i alertaren Muixarraf que la suspensió podria acabar amb expulsió, si no hi havia un calendari de retorn a la democràcia. De fet, la suspensió és una sanció més aviat simbòlica, que no obliga els estats que en formen part a tallar els lligams bilaterals. De fet, el Paquistan ja en va sortir l'any 1972 i hi va tornar-hi el 1989. La decisió final es podria adoptar la setmana vinent, a la cimera que la Commonwealth farà a Sud-àfrica.

Manca de liquidesa. Si bé la suspensió de la Commonwealth no afecta gaire la molt malmesa economia paquistanesa, hi altres aixetes de dòlars que, si es tanquen del tot, l'abocaran al desastre definitiu. De fet, la greu crisi econòmica i la corrupció política han estat els motius principals que Muixarraf ha al·legat per justificar el cop d'estat.

El govern anglès ha anunciat que retindrà dos terços de l'ajuda que dona anualment al Paquistan, i la UE decidirà si aplica cap mena de sanció, i retalla les ajudes quantioses que presta al Paquistan, en una trobada al mes de novembre. Però allò que realment preocupa Muixarraf és l'ajuda del Fons Monetari Internacional i dels EUA. Després dels assaigs

Nawaz Xarif, primer ministre fins el passat 12 d'octubre. El nou home fort del país, Musharraf, el manté a la presó.

"El general Muixarraf era un dels oficials encarregats d'entrenar els joves talibans que ara preocupen tant Washington."

ARXIU / EFE

nuclears de l'Índia i el Paquistan, el maig del 1998, Washington va forçar l'FMI a suspendre les ajudes a tots dos països, ajudes que es van tornar a aplicar el mes de novembre del mateix any en canvi d'unes reformes que Xarif, el primer ministre destituït, no ha arribat a fer mai. En total, el Paquistan deu als creditors internacionals 32.000 milions de dòlars. Una part se n'han anat en armes, especialment de la indústria dels EUA, amb qui el Paquistan sempre ha tingut molta bona relació.

Als EUA, sempre els ha interessat mantenir el Paquistan d'aliat. Durant la guerra freda va ser la plataforma des d'on es van finançar i organitzar els talibans que havien de combatre l'Afganistan comunista. El general Muixarraf era, precisament, un dels oficials encarregats d'organitzar i entrenar els joves talibans que ara preocupen tant Washington. El Paquistan, a més, també era útil als EUA com a contrapès de l'Iran dels aiatol·lahs i d'una Índia que per Washington sempre ha mirat massa cap a Moscou.

I res no fa pensar que ara les coses canviïn, sobretot en un moment que els EUA havien perdut una certa ascendència en l'exèrcit paquistanès. Així, el govern de Clinton no ha vessat cap llàgrima per Xarif. I en les primeres reaccions després del cop s'ha mostrat preocupat per la democràcia, però amb l'esperança que Muixarraf la restableixi aviat. De fet, l'ambaixador nord-americà a Islamabad, William B. Milan ha assegurat que el general sediciós és un home moderat que actua "amb una motivació patriòtica, perquè veu que el seu país perilla".

L'Índia no es fia del "Carnisser de Kargil". Ara, des de Nova Delhi, no ho veuen tan clar. La imatge que tenen de Muixarraf es resumeix en el nom amb què el designen certs mitjans de comunicació locals, "Carnisser de Kargil", perquè va ser qui preparà la incursió de fonamentalistes musulmans al Caixmir, sostinguts per soldats paquistanesos

"Ni el Paquistán, ni l'Índia, ni els EUA no volen la pau"

Rajvinder Singh va néixer el 1956 al Panjab indi, a quaranta quilòmetres de la frontera indo-paquistanesa que talla el Panjab. Coneix, per tant, el conflicte entre tots dos països. Amb la seva activitat literària en contes, poesia cantada i teatre al carrer sempre ha volgut conscienciar la gent del seu país dels seus drets. Per les seves simpaties ideològiques, no pas metodològiques, amb el grup marxista-leninista armat Naxalita, va esdevenir el fitó de la repressió policíaca. L'any 77 va deixar el Panjab pel Caixmir, i tres anys després i en vist que la seva vida continuava en perill, va exiliar-se a París i més tard a Berlín, on s'està ara. Aquesta setmana és a Barcelona, amb motiu de les jornades internacionals de literatura que organitza l'associació Translit.

—*El cop d'estat del Paquistán ha estat una sorpresa?*

—Des de lluny podria semblar-ho, una sorpresa, perquè Xarif va tenir molt de suport popular en les darreres eleccions. Però, si tenim en compte que el país passava una greu crisi econòmica, que la classe política era molt desprestigiada i que Xarif actuava de manera dictatorial, ja no sorprèn tant.

—*Què en pensa, del nou líder paquistanès, Pervez Muixarraff, i del cop?*

—Primer de tot, he de dir que és un militar i els militars són iguals a tot arreu. Un cop dit això, crec que encara és d'hora per a dir què farà Muixarraff, però les coses que ha declarat fins ara estan bé. L'única cosa que trobo malament és que encara no hagi anunciat quan convocarà unes eleccions lliures. Amnistia Internacional i el Comitè dels Drets Humans del Paquistán també han demanat això, i que si no acusen Xarif de res, que el deixin en llibertat.

—*Les relacions entre Islamabad i Nova Delhi es poden asserenar amb aquesta nova situació?*

—S'haurà de veure. De moment Muixarraff ha anunciat que retirarà tropes acumulades a la frontera amb l'Índia i ha dit que vol negociar i calmar la situació. Això és bo.

—*Es pot reprendre el diàleg iniciat el mes de març a Lahore i interromput per la violència al Caixmir?*

—Allò va ser una enganyifa, perquè, mentre s'abraçaven, pel darrere el Paquistán infiltrava soldats al Caixmir. No sóc pessimista, sinó realista, crec que és difícil. Ara, també crec que haurien de ser tots dos governs que s'haurien de posar d'acord sense ingerències de fora, i invertir tots els diners que gasten en la guerra a desenvolupar la zona. L'Índia és un país molt ric, que ha resistit la crisi econòmica del sud-est asiàtic, i té prou capacitat per a sanejar l'economia del Paquistán, si les autoritats de tots dos països volguessin.

—*Què se n'hauria de fer, del Caixmir?*

—Hi ha dues respostes: l'una, que seria la meua opinió personal, i l'altra, una opinió més realista. La meua opinió personal seria que tant els caixmiresos del Paquistán com els de l'Índia haurien de tenir el dret de decidir ells mateixos el seu futur, i la conseqüència lògica seria la independència del Caixmir. Però això és quasi impossible, perquè ni el Paquistán ni l'Índia no acceptaran mai aquest plantejament; a més, l'Índia tampoc no acceptarà que la seva part del Caixmir s'integri al Paquistán, ni el Paquistán renunciarà a quedar-se

ARXIU

Rajvinder Singh. Ha estudiat economia política i és escriptor i poeta.

tot el Caixmir. La solució més realista i lògica i menys dolorosa, per a tots els caixmiresos, seria que restessin com estan: dividits. I quan la situació es normalitzés, seria possible un intercanvi entre les dues parts, econòmic, cultural i personal. Una situació de fronteres obertes com la de la UE.

—*Qui s'oposa a la pau entre l'Índia i el Paquistán?*

—Als governs d'aquests dos països, no els interessa perquè utilitzen la situació per amagar els problemes interiors. Surten amb el problema de l'enemic exterior quan els interessa. Tampoc al món occidental i als EUA, no els interessa perquè així poden vendre més armes.

—*El nou govern de l'Índia, dels nacionalistes hindús del BJP, és pitjor o millor que la dinastia Ghandi?*

—És difícil de dir-ho així. Tots dos tenen coses bones i dolentes. El Partit del Congrés tenia de bo que era molt gran i agrupava tota llei de gent, des de brahmans a pàries, de gent d'esquerres a gent de dretes, de totes les religions, però després de tants anys al govern es va corrompre molt. En canvi, el problema del BJP és que li serà difícil de fer un govern estable amb es vint-i-set partits que formen l'aliança. D'una altra banda, el primer ministre, Vajpayee, és un dels líders més tolerants del país.

—*Però no tem que el BJP doni poder als extremistes del Shiv Sena i de l'RSS, també dintre l'aliança governant?*

—No. Com que el BJP és hinduista ara els extremistes són més controlats que abans i, a més, han perdut pes electoral.

—*I la política nuclear del govern del BJP?*

—L'any 1974, en el primer assaig nuclear de l'Índia, vaig fer un poema d'oposició tota a la bomba nuclear. Però ara ho veig diferent. En un món ideal, ni l'Índia ni ningú no hauria de tenir bombes nuclears. Però ara l'Índia es troba envoltada per la Xina i el Paquistán, que sí que tenen la bomba nuclear, i això és molt perillós. En aquest aspecte, hi ha molta hipocresia, perquè els EUA i Occident critiquen l'Índia pel fet de tenir la bomba nuclear, però ells també la tenen. Pitjor encara, fa poc els EUA es van negar a ratificar el Tractat de Prohibició Completa dels Assaigs Nuclears. O. C.

ARXIU / EFE

Hindús del Caixmir assassinats per grups d'extremistes musulmans. L'exèrcit del Paquistan ha ajudat els grups contraris al control hindú sobre el Caixmir.

a final del mes de maig. Aquest episodi va dur a una concentració de tropes índies i paquistaneses a les fronteres que els separen i va trencar la confiança entre els dos països establerta des del diàleg obert a principi d'any amb el procés de Lahore. El Paquistan va negar que ajudés els mutjaidins del Caixmir, però quan van aparèixer a la televisió índia els primers cadàvers de soldats paquistanesos va haver de reconèixer la seva implicació. Xarif, després de passar per Washington, en va ordenar la retirada

cosa que Muixarraf no li va perdonar mai.

Un altra cosa que fa que l'Índia se'n malfii és la seva imprecisió en les declaracions de retirada de tropes. Perquè, si bé el nou home fort del Paquistan ha dit que retirarà les tropes de la frontera com a gest de bona voluntat, no ha especificat si retiraria les tropes que hi ha a la Línia de Control, com l'Índia reclama. (La Línia de Control, establerta per l'ONU el 1949, divideix el Caixmir entre el Paquistan i l'Índia). Pel govern indi les mesures de confiança anunciades per Muixarraf són una cortina de fum per a contentar els EUA i Occident, i de moment s'han mostrat escèptics sobre les ofertes d'Islamàbad. De fet, la premsa índia recordava, aquests dies, que en les grans guerres contra el Paquistan dels anys 1965 i 1971, el país era dirigit per un militar.

Alguns analistes polítics indis tampoc no creuen que els EUA forcin Muixarraf a negociar la distensió a la zona. El professor Kalim Bahadur, de la Universitat Jawaharlal Nehru (Nova Delhi), assegurava en un setmanari que l'Índia no s'ha d'alegrar de la situació: "Els EUA no canviaran la seva política respecte al Paquistan, només l'adequaran a les seves preocupacions, que són l'esclat (no pas la tensió actual) d'una gran guerra entre tots dos països i Osama Bin Laden". Bin Laden és, segons el govern dels EUA, el màxim responsable

dels atemptats contra els interessos nord-americans, i una bona sintonia amb Muixarraf els podria servir, a la llarga, per capturar Bin Laden.

Però també hi ha sectors indis que veuen un bri d'esperança, que consideren realista. Molts indis creuen que és més fàcil de negociar grans tractats amb els militars perquè no depenen dels índexs de popularitat —a més, en el cas paquistanès, durant el règim de Xarif, eren ells qui controlaven el botó nuclear—. El periodista indi Kuldip Nayar recordava recentment que fa més de deu anys, qui aleshores era el dictador del Paquistan, el general Zia Ul-Haq, en una conversa privada li havia dit: "Si voleu acordar res amb el Paquistan, ho heu de fer amb nosaltres, l'exèrcit del Paquistan, perquè, així que arriba la democràcia, les coses només es tornen més difícils per a vosaltres".

Ara, tant de l'una manera com de l'altra, el govern indi aprofitarà la històrica visita de Clinton a l'Índia, que ha de fer a principi de l'any vinent i que és la primera d'un president nord-americà en dues dècades, per demanar que pressioni Muixarraf. De fet, el Paquistan també havia d'entrar en el viatge del mandatari nord-americà, però el cop d'estat ha fet pràcticament impossible, si més no, la foto de l'estreta de mans entre Muixarraf i Clinton.

Oriol Cortacans

LLIBRERIA *Paideia*

PAIDEIA: LA LLIBRERIA DE SANT CUGAT.

Recomana "Jo no sóc espanyol" de Víctor Aleixandre. Edicions Proa

C/ Santiago Russinyol, 40 - Tel.: 93 674 03 14 / 08190 Sant Cugat del Vallès